

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/39/2006

CENTRALNE BIURO ANTYKORUPCYJNE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

Jednym ze sztandarowych haseł kampanii wyborczej Prawa i Sprawiedliwości była walka z korupcją. Rozwiązaniem tego problemu ma być m.in. powołanie specjalnego biura, którego zadaniem będzie ściganie korupcji w instytucjach publicznych, samorządach terytorialnych oraz sprawdzanie oświadczeń majątkowych osób publicznych. Według rządowego projektu ustawy, podlegające premierowi Centralne Biuro Antykorupcyjne będzie miało szerokie uprawnienia śledcze i kontrolne, znajdzie w nim pracę około 500 osób, a jego budżet wyniesie 70 milionów złotych. Po pierwszym, burzliwym czytaniu w Sejmie projekt ustawy powołującej CBA został skierowany do prac w komisjach.

Ponieważ korupcja jest jednym z najczęściej wymienianych problemów współczesnego życia publicznego w Polsce, w lutym sondażu¹, przeprowadzonym przed debatą parlamentarną na temat rządowego projektu ustawy o CBA, postanowiliśmy przyjrzeć się temu zagadnieniu oraz społecznym opiniom na temat proponowanej przez rząd metody walki z tym zjawiskiem.

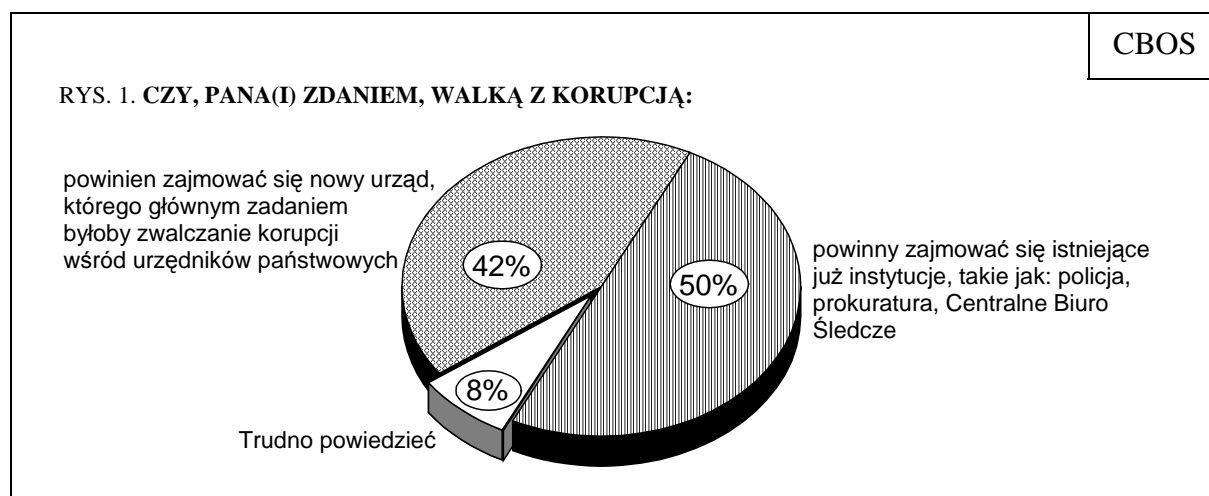
Od dwóch lat odsetek badanych uważających, że korupcja stanowi duży problem, utrzymuje się na takim samym, bardzo wysokim poziomie. Obecnie zdaniem zdecydowanej większości pytaných korupcja w Polsce jest problemem bardzo dużym (67%) lub dużym (26%). Nie dostrzega go jedynie 2% ankietowanych, a 5% nie ma zdania w tej kwestii. Zmienne społeczno-demograficzne w zasadzie nie różnicują opinii na ten temat.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (189) przeprowadzono w dniach 3-6 lutego 2006 roku na liczącej 1011 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Jak Pan(i) sądzi, czy korupcja w Polsce jest problemem dużym czy małym?	Wskazania respondentów według terminów badań								
	VII 1991	II 1992	VII 2000	VIII 2001	II 2003	XII 2003	V 2004	XII 2005	II 2006
	w procentach								
Bardzo dużym	33	49	46	68	68	65	75	71	67
Raczej dużym	38	37	40	25	23	25	20	22	26
Dużym	71	86	86	93	91	90	95	93	93
Raczej małym	15	8	6	2	2	2	1	2	2
Bardzo małym	2	1	0	1	0	1	0	0	0
Małym	17	9	6	3	2	3	1	2	2
Trudno powiedzieć	12	5	8	5	6	7	4	4	5

Zdaniem połowy Polaków (50%) walką z korupcją powinny zajmować się istniejące instytucje, takie jak policja, prokuratura czy Centralne Biuro Śledcze. Niewiele mniejsza liczebnie grupa (42%) uważa, że powinien powstać nowy urząd, którego głównym zadaniem byłoby zwalczanie korupcji.

Za pozostawieniem problemu walki z korupcją w kompetencjach istniejących organów opowiadają się przede wszystkim osoby z wyższym wykształceniem (74%), mieszkańcy dużych i największych miast (58% i 57%), kadra kierownicza i inteligencja (64%), natomiast za utworzeniem nowej instytucji - głównie najmłodszy respondenci (54%) oraz uczniowie i studenci (50%).

O tym, że korupcję powinny zwalczać istniejące instytucje, przekonana jest nieco ponad połowa badanych uważających, że stanowi ona w Polsce duży problem (52%), oraz większość respondentów niedostrzegających aż tak dużej skali tego zjawiska (61%).

Tabela 2

Jak Pan(i) sądzi, czy korupcja w Polsce jest problemem dużym czy małym?	Czy, Pana(i) zdaniem, walką z korupcją:		
	powinny zajmować się istniejące już instytucje, takie jak: policja, prokuratura, Centralne Biuro Śledcze	powinien zajmować się nowy urząd, którego głównym zadaniem byłoby zwalczanie korupcji wśród urzędników państwowych	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dużym	52	43	5
Małym	61	33	6
Trudno powiedzieć	23	15	62

We wszystkich grupach wyodrębnionych ze względu na deklarowane zainteresowanie polityką przeważa opinia, że walką z korupcją powinny zajmować się istniejące już instytucje. Odsetek badanych podzielających tę opinię rośnie wraz ze wzrostem zainteresowania polityką.

Tabela 3

Zainteresowanie polityką	Czy, Pana(i) zdaniem, walką z korupcją:		
	powinny zajmować się istniejące już instytucje, takie jak: policja, prokuratura, Centralne Biuro Śledcze	powinien zajmować się nowy urząd, którego głównym zadaniem byłoby zwalczanie korupcji wśród urzędników państwowych	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże	61	35	4
Średnie	50	47	3
Niższe, niewielkie	48	44	8
Żadne	45	29	26

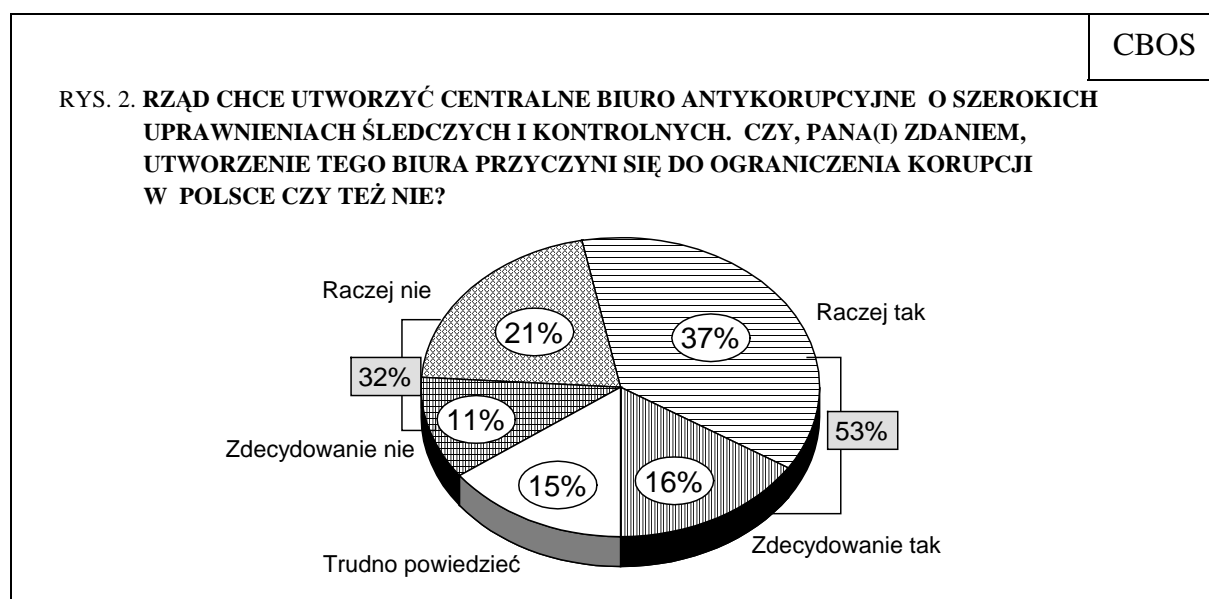
Najwięcej osób przekonanych, że walką z korupcją powinny zajmować się istniejące instytucje, jest wśród wyborców SLD; również sympatycy LPR i PO w większości są zdania, że nie powinno się powoływać nowego urzędu. Idea utworzenia CBA znajduje zrozumienie głównie w elektoratach PiS (58%) oraz Samoobrony (48%).

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, walką z korupcją:		
	powinny zajmować się istniejące już instytucje, takie jak: policja, prokuratura, Centralne Biuro Śledcze	powinien zajmować się nowy urząd, którego głównym zadaniem byłoby zwalczanie korupcji wśród urzędników państwowych	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	79	17	4
LPR	62	28	10
PO	57	38	5
PSL*	50	42	8
Samoobrona	43	48	9
PiS	38	58	4
Niezdecydowani	43	41	15
Niezamierzający głosować	51	40	9

* Ze względu na niewielką liczebność zwolenników tej partii w badanej próbie wyniki należy traktować z ostrożnością

Sprawa powołania CBA wydaje się przesądzona. W związku z tym zapytaliśmy respondentów, czy według nich utworzenie tej instytucji przyczyni się do ograniczenia korupcji w Polsce. Nieco ponad połowa (53%) odpowiedziała na to pytanie twierdząco, w tym co szósty (16%) - w sposób zdecydowany. Przeciwnego zdania jest niemal jedna trzecia ankietowanych (32%).

Ponad połowa respondentów uważających, że zwalczaniem korupcji powinny zajmować się dotychczas istniejące instytucje (54%), jest przekonana, iż powołanie CBA nie przyczyni się do ograniczenia tej patologii. Natomiast ogromna większość zwolenników nowego urzędu (84%) jest zdania, że jego utworzenie będzie miało pozytywny wpływ na walkę z korupcją.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, walką z korupcją:	Rząd chce utworzyć Centralne Biuro Antykorupcyjne o szerokich uprawnieniach śledczych i kontrolnych. Czy, Pana(i) zdaniem, utworzenie tego biura przyczyni się do ograniczenia korupcji w Polsce czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
-powinny zajmować się istniejące już instytucje, takie jak: policja, prokuratura, Centralne Biuro Śledcze	34	54	12
-powinien zajmować się nowy urząd, którego głównym zadaniem byłoby zwalczanie korupcji wśród urzędników państwowych	84	9	7
Trudno powiedzieć	12	17	71

Badani deklarujący duże zainteresowanie polityką mają podzielone poglądy na temat skuteczności nowo tworzonego biura - połowa (50%) sądzi, że nie przyczyni się ono do ograniczenia korupcji w Polsce, dwie piąte zaś (42%) jest przeciwnego zdania. W pozostałych grupach wyodrębnionych ze względu na zainteresowanie polityką przeważa, choć w różnym stopniu, przekonanie, że CBA będzie miało pozytywny wpływ na ograniczenie korupcji w naszym kraju.

Tabela 6

Zainteresowanie polityką	Rząd chce utworzyć Centralne Biuro Antykorupcyjne o szerokich uprawnieniach śledczych i kontrolnych. Czy, Pana(i) zdaniem, utworzenie tego biura przyczyni się do ograniczenia korupcji w Polsce czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże	42	50	8
Średnie	60	31	9
Niższe, niewielkie	58	28	13
Żadne	36	24	40

Wśród potencjalnych wyborców PiS i PSL zdecydowaną większość (73% i 70%) stanowią osoby przekonane, że nowy urząd przyczyni się do ograniczenia korupcji w Polsce. W pozostałych elektoratach, z wyjątkiem SLD, przeświadczenie o użyteczności CBA również przeważa, lecz nie jest tak silne.

Tabela 7

Potencjalne elektoraty	Rząd chce utworzyć Centralne Biuro Antykorupcyjne o szerokich uprawnieniach śledczych i kontrolnych. Czy, Pana(i) zdaniem, utworzenie tego biura przyczyni się do ograniczenia korupcji w Polsce czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	73	20	7
PSL*	70	26	4
Samobrona	49	28	23
PO	48	41	11
LPR	45	31	24
SLD	24	66	10
Niezdecydowani	60	20	20
Niezamierzający głosować	50	33	17

* Ze względu na niewielką liczebność zwolenników tej partii w badanej próbie wyniki należy traktować z ostrożnością

★

★

★

Korupcja jest w Polsce ogromnym problemem wymagającym zdecydowanych działań zapobiegawczych. Wydaje się, iż mimo rozbieżności poglądów dotyczących konieczności powołania specjalnego biura badani oczekują konkretnych działań, które w wymierny sposób przyczynią się do zahamowania korupcji drążącej wiele sfer naszego życia publicznego i społecznego.

Opracowała
Anna GRUDNIEWICZ

A N E K S

Tabela 1. Jak Pan(i) sądzi, czy korupcja w Polsce jest problemem dużym czy małym?

(%)

	Bardzo dużym	Raczej dużym	Raczej małym	Bardzo małym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	67	26	2	0	5	1010
Płeć						
Mężczyźni	72	23	3	1	2	482
Kobiety	63	28	2	0	7	527
Wiek						
18-24 lat	62	32	1	1	4	156
25-34	71	24	1	0	5	189
35-44	67	27	2	1	2	170
45-54	71	23	3	0	2	203
55-64	71	25	1	0	3	127
65 lat i więcej	60	23	6	0	11	164
Miejsce zamieszkania						
Wies	66	24	4	1	5	375
Miasto do 20 tys.	60	31	1	0	7	126
20-100 tys.	71	23	2	0	4	199
101-500 tys.	68	26	1	1	4	193
501 tys. i więcej mieszk.	71	27	2	0	0	118
Wykształcenie						
Podstawowe	60	27	3	0	10	290
Zasadnicze zawodowe	72	23	2	0	2	260
Średnie	70	25	2	1	3	350
Wyższe	65	31	4	0	0	110
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	63	32	5	0	0	73
Prac. umysł. niż. szczebla	71	27	1	0	1	94
Pracownicy fiz.- umysł.	70	24	5	0	1	71
Robotnicy wykwalifikowani	67	27	1	0	6	100
Robotnicy niewykwalifik.	65	28	2	2	2	39
Rolnicy	70	25	0	2	4	54
Pracujący na własny rach.	74	22	0	0	4	26
Bierni zawodowo						
Renciści	64	25	3	1	7	103
Emeryci	66	24	4	0	7	205
Uczniowie i studenci	61	35	0	1	3	80
Bezrobotni	69	23	3	0	6	118
Gospodynie domowe i inni	76	14	2	0	8	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	64	32	3	0	1	138
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	73	21	3	2	2	54
sekt. pryw. poza rolnict.	70	24	2	0	3	213
prywatnym gosp. rolnym	68	25	0	1	5	67
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	71	24	2	1	2	141
301-500	71	26	1	0	2	160
501-900	62	30	2	1	6	202
901-1200	74	23	3	0	0	78
Powyżej 1200 zł	76	19	4	0	0	63
Ocena własnych war. mater.						
Złe	71	21	2	1	5	282
Średnie	66	27	2	0	5	445
Dobre	65	27	3	0	4	283
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	70	27	3	0	0	57
Raz w tygodniu	65	26	3	1	5	528
1-2 razy w miesiącu	67	24	4	1	4	155
Kilka razy w roku	73	22	1	0	4	170
W ogóle nie uczestniczy	64	31	1	0	4	99
Poglądy polityczne						
Lewica	64	32	2	1	1	143
Centrum	69	26	2	0	3	286
Prawica	77	19	2	0	2	337
Trudno powiedzieć	54	30	3	1	13	242

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, walką z korupcją:
1 - powinny zajmować się istniejące już instytucje, takie jak:
policja, prokuratura, Centralne Biuro Śledcze; 2 - powinien
zajmować się nowy urząd, którego głównym zadaniem byłoby
zwalczanie korupcji wśród urzędników państwowych

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	42	8	1010
Płeć				
Mężczyźni	51	44	5	482
Kobiety	50	40	10	527
Wiek				
18-24 lat	45	54	1	156
25-34	62	33	5	189
35-44	58	37	4	170
45-54	45	48	7	203
55-64	53	40	7	127
65 lat i więcej	40	39	21	164
Miejsce zamieszkania				
Wieś	45	45	10	375
Miasto do 20 tys.	49	42	10	126
20-100 tys.	50	43	7	199
101-500 tys.	58	37	5	193
501 tys.i więcej mieszk.	57	39	4	118
Wykształcenie				
Podstawowe	42	42	15	290
Zasadnicze zawodowe	48	45	6	260
Średnie	51	44	5	350
Wyższe	74	25	1	110
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	64	35	1	73
Prac.umysł.niż.szczebla	57	41	2	94
Pracownicy fiz.- umysł.	62	35	3	71
Robotnicy wykwalifikowani	48	48	5	100
Robotnicy niewykwalifik.	50	48	2	39
Rolnicy	44	46	10	54
Pracujący na własny rach.	54	46	0	26
Bierni zawodowo				
Renciści	49	40	11	103
Emeryci	45	39	16	205
Uczniowie i studenci	48	50	2	80
Bezrobotni	46	43	11	118
Gospodynie domowe i inni	52	38	10	47
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	57	40	3	138
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	59	39	1	54
sekt. pryw. poza rolnict.	56	41	3	213
prywatnym gosp. rolnym	41	52	8	67
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	54	39	7	141
301-500	52	47	2	160
501-900	51	41	8	202
901-1200	48	49	4	78
Powyżej 1200 zł	64	34	2	63
Ocena własnych war. mater.				
Złe	48	41	10	282
Średnie	49	43	8	445
Dobre	54	41	5	283
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	39	52	9	57
Raz w tygodniu	50	42	8	528
1-2 razy w miesiącu	49	44	8	155
Kilka razy w roku	52	41	7	170
W ogóle nie uczestniczy	60	32	8	99
Poglądy polityczne				
Lewica	64	33	3	143
Centrum	53	42	5	286
Prawica	48	48	3	337
Trudno powiedzieć	42	38	20	242

Tabela 3. Rząd chce utworzyć Centralne Biuro Antykorupcyjne o szerokich uprawnieniach śledczych i kontrolnych. Czy, Pana(i) zdaniem, utworzenie tego biura przyczyni się do ograniczenia korupcji w Polsce czy też nie?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	37	21	11	14	1010
Płeć						
Mężczyźni	15	37	22	13	12	482
Kobiety	16	37	21	9	16	527
Wiek						
18-24 lat	19	38	25	6	12	156
25-34	14	38	25	12	10	189
35-44	11	41	24	13	11	170
45-54	18	40	18	11	13	203
55-64	16	30	24	14	16	127
65 lat i więcej	18	35	12	10	25	164
Miejsce zamieszkania						
Wieś	18	38	19	6	18	375
Miasto do 20 tys.	17	37	18	12	16	126
20-100 tys.	13	45	17	11	13	199
101-500 tys.	14	31	30	15	11	193
501 tys.i więcej mieszk.	16	34	23	19	8	118
Wykształcenie						
Podstawowe	16	35	17	7	25	290
Zasadnicze zawodowe	19	41	18	9	12	260
Średnie	15	38	23	14	10	350
Wyższe	10	32	32	19	6	110
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	18	31	28	18	6	73
Prac.umysł.niż.szczebła	9	43	25	15	8	94
Pracownicy fiz.- umysł.	15	30	26	18	11	71
Robotnicy wykwalifikowani	16	45	17	10	12	100
Robotnicy niewykwalifik.	25	30	33	2	10	39
Rolnicy	17	36	25	12	10	54
Pracujący na własny rach.	21	47	21	11	0	26
Bierni zawodowo						
Renciści	18	34	17	11	20	103
Emeryci	16	37	16	10	21	205
Uczniowie i studenci	14	42	27	6	12	80
Bezrobotni	16	37	16	10	21	118
Gospodynie domowe i inni	17	36	27	8	13	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	15	40	23	16	6	138
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	18	38	26	14	3	54
sekt. pryw. poza rolnict.	16	36	23	13	11	213
prywatnym gosp. rolnym	24	36	22	11	8	67
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	17	41	19	8	16	141
301-500	22	38	20	12	8	160
501-900	16	38	20	10	15	202
901-1200	14	49	14	14	9	78
Powyżej 1200 zł	10	40	26	19	6	63
Ocena własnych war. mater.						
Złe	19	32	18	13	19	282
Średnie	15	40	22	10	14	445
Dobre	13	40	24	11	11	283
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	24	33	14	9	20	57
Raz w tygodniu	15	42	19	10	13	528
1-2 razy w miesiącu	19	33	26	10	13	155
Kilka razy w roku	16	30	25	12	17	170
W ogóle nie uczestniczy	13	33	23	18	14	99
Poglądy polityczne						
Lewica	13	31	25	22	10	143
Centrum	15	41	23	10	10	286
Prawica	20	42	21	9	8	337
Trudno powiedzieć	13	30	18	9	31	242